

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XIII. Generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

do coniunctas, vt iniuria, vel spoliatio ipsis illata deriuetur atq; etiam intendatur in personam ecclesiasticam, eò quòd eligere recufauit personã, pro qua rogatum fuit. quo casu censura excommunicationis contrahetur.

CAPITVLVM XIII.

Generali.

PARAPHRASIS.

In generali Concilio Lugdunensi cap. 12. excommunicantur omnes, ac singuli, qui sub titulo regaliorum, vel custodiæ seu guardiæ, vel aduocationis seu defensionis, in Ecclesiis, Monasterijs, alijsue pijs locis, bona eorum de nouo vsurpare præsumunt: Sed & Clerici, Monachi, & reliquæ ecclesiasticorum locorum personæ, si id fieri procurent. Porro Clericis, qui se, quatenus possunt ac debent, talia audentibus non opponunt, interdicitur ab eo tempore, ne de prouentibus earum ecclesiarum, aut locorum quidquam percipiant. At verò ij domini, qui à fundatione Ecclesiarum, aliorumue locorum, vel ex antiqua consuetudine dicta iura sibi vendicant, ijs præcipitur, vt potestate sua non abutantur, & ab ijs, quæ ad fructus seu redditus tempore vacationis prouenientes non pertinent, se abtineant, & bona reliqua, quorum se custodiam habere asserunt, dilabi non permittant, sed in bono statu conseruent.

SUMMARIVM.

1. *Vt vsurpantes de nouo bona ecclesiarum, monasteriorum, &c. sub titulo regaliorum, &c. excommunicationem incurrant, duo coniunctim requiruntur. 1. Vt aliquis regalia, ius custodiæ, vel aduocationis de nouo sibi vendicet. 2. Vt ob eum titulũ bona ecclesiæ, monasterij &c. vsurpare præsumat.*
2. *Vacante ecclesiã laicus non potest constitui vniversalis œconomus seu administrator bonorum ecclesiæ.*

3. *Si tamen laicus v. g. patronus vel aduocatus titulum administrationis fundatum habeat in consuetudine immemoriali, is difficile illi auferri poterit.*
4. *Curandum autem tunc est, vt talis administratio seu perceptio fructuum non cedat in grauamen ecclesiæ.*
5. *Consuetudo Gallie, secundum quam ecclesiæ vacantis prouentus Rex Gallie administrat, non mero facto, sed titulo Pontificij priuilegiũ niti debet.*
6. *Malè faciunt Clerici ac persona religiose, & interdum etiam censuram incurrunr, si secularibus dominis, qui libertatem ecclesiasticam violant, & in ecclesiã vsurpant, consilio aut quouis opæ faueant, aut quantum in ipsis est, non impediunt.*

NOTANDVM I. Ad hanc excommunicationem incurrendam duo coniunctim requiruntur: Et vt aliquis regalia, ius custodiæ, vel ius aduocationis de nouo sibi vendicet, & vt ob eum titulũ bona Ecclesiæ, Monasterij, alteriusue ecclesiastici loci vsurpare præsumat. Ita docet Ioan. Andr. hic, n. 1. Nauar. in man. c. 27. n. 123.

Regalia hoc loco dicuntur collectæ: nos vocamus staturas, quas Imperator titulo supremi domini imponit, secundum quod omnes terras Imperij, ratione feudi antiquissimi, subiectas sibi habet, vti Gl. indicat in c. tributũ caus. 23. q. 8. eaq. regalia (in c. præterea 23. de iure patron. appellatur *regium*) inferioribus ducibus ac magistratibus in feudum dari solent.

Exinde autem inferitur 1. Si terra nomine feudi, adeoque onere regali Imperatori obligata, ad ecclesiam transeat, onus simul transferri, quia res transit cum onere suo & ex literis 5. de pignorib.

2. Hæc causa est, cur Imperator generalis quodammodo patronus censeri debeat ecclesiarum, quæ in Imperio sunt, vti ex communi docet Castaldus q. 100. videl. ratione fundi, qui ex antiquissima origine secundum proprietatem ad Imperatorem seu regem spectabat, cum ecclesiæ fundarentur.

Inte-

Interim tamen ius præsentandi pertinet ad eum, qui ecclesiam fundauit, quia præsentandi ius veluti fructus quidam est, qui ad vasallum pertinet, non ad Dominum. Ius custodiæ seu guardiæ dicitur, quod alicui competit ad custodiendam ecclesiam, aut Monasterium, & bona eius conseruanda, præsertim cum Sedes vacat. Ius aduocationis, seu defensionis dicitur, quod competit patrono, vt ecclesiam defendat, & curam habeat, ne bona eius dilapidentur, aut pereant. Et hoc ius sæpe connexum est cum iure custodiæ, seu guardiæ.

NOTANDUM II. Qui ex fundatione vel antiqua & præscripta consuetudine, sub titulo Regaliorum, custodiæ, vel aduocatiæ sibi competentis, vacantis Ecclesiæ bona administrant, & fructus tunc prouenientes accipiunt, ij excommunicationem hanc non incurrunt. Ita colligitur ex textu, & docet Nauar. loc. cit. Suarez de cons. disp. 23. sect. 4. num. 6.

Porro ex textu isto per sensum contrarium colligit Abbas in c. edogeri, n. 9. de re scriptis, & in c. Vt præteritæ, 45. num. 8. de elect. Quod vacante ecclesia laicus constitui possit vniuersalis œconomus, seu administrator bonorum ecclesiæ, modò spiritalibus se non imisceat, & iurisdictionem nullam in personas ecclesiasticas exerceat. Sed contrarium docet Innoc. in c. 2. de iudicijs, argum. eius textus, & apertius in c. indicatum d. 89. vbi Gregor. I. Ianuario Episcopo interdicit, ne secularibus viris eiusmodi administrationem committat: Et in Concilio Trident. Sess. 25. c. 9. de reformat. prohibetur, ne patroni beneficiorum, fructuum, aut altiarum obventionum perceptioni ex vlla causa, vel occasione se ingerant.

Aduerto tamè, cum hic titulus administrationis in temporalibus, tempore vacatis prælaturæ, aut beneficij absolutè cadat in laicis, v. g. ecclesiæ patronum, vel aduocatum ideo difficile illi auferri posse, si in consuetudine immemorabili fundatus sit, vti non obscurè colligitur ex textu isto, qui si non approbat, saltem tolerat eiusmodi consuetudines. Bene tamen admonent Gl. & Ioannes Mona-

chus hic, num. 9. quòd ea administratio, seu perceptio fructuum non debeat cedere in grauamen ecclesiæ. Quamobrem in primis curam habere debent patroni seu aduocati, qui tale sibi ius vendicant, vt bona vacantis ecclesiæ non alienentur, vel distrahantur, atque in huius rei testimonium rerum præsentium inuentarium conficere eos oportet, vti Ioan. Andr. hic notauit. Deinde abstinere debent à perceptione fructuum, qui maturi non sunt, sed quorum percipiendorum tempus nondum aduenit: cuiusmodi etiam syluæ cædæ, ait Gl. hic, quæ tempore vacationis non sunt in eo statu, vt cædi debeant. Denique fructus, & redditus, qui eo tempore proueniunt, successori in beneficio, aut prælatura seruari debent, iuxta c. vlt. de offic. Ordin. in 6. Neque potest aduocatus, vel ius custodiæ, administrationis sue habens, eos sibi accipere, nisi sint modici, ac moderati, quando antiqua consuetudo ita obtinet, vel tales moderati prouentus in literis fundationis patrono reseruati sint, iuxta c. præterea, 24. de iure patronatus, & docet hic Ioan. Monachus, n. 9. Vbi addit, non valere consuetudinem, quamuis immemorabilem, vt fructus omnes, etiam copiosi, ecclesiæ vacantis à patrono vel administratore (præsertim laico) absumentur: cum talis consuetudo ecclesiæ damnosa sit, ideòque præualere non possit, iuxta c. 1. eod. in 6. Quare quod Ioan. Andreas hic num. 4. Ioan. Chokier in regul. 1. Cancell. n. 13. & alij testantur de consuetudine Galliæ, secundum quam vacante ecclesia Episcopali, vel Archiepiscopali, Rex ecclesiæ vacantis prouentus liberè administrat, & collocat, ipsa que beneficia interim, quibus vult, cõfert, ea, inquam, consuetudo non mero factò, sed titulo Pontificij priuilegij inniti debet, vt Chokier ibid. notauit.

NOTANDUM III. Malè faciunt Clerici, ac personæ religiosæ, imò interdum censuram incurrunt, si secularibus dominis, dum ecclesiasticam libertatem violant, & iura ecclesiæ vsurpant, consilio aut quauis ope faueant, aut, quantum in ipsis est, impedire intermittant. Ita colligitur ex textu, & annotasse videtur Ioan. Andr. n. 1. & 2.

CAPL